

Printre cercetători, Horia Barbu Oprișan face figură de solitar. Emul al savantului Dimitrie Caracostea, atît cît să încheie anii de ucenicie, H. B. Oprișan n-a împărtășit metodele consacrate de lucru. Devotîndu-se manifestărilor folclorice cu caracter spectacular, el a bătut, cu pasul, toate ținuturile noastre în care tradiția spectacolului e vie — ca în vremurile unui Hașdeu și Șeineanu, adunînd texte și mai ales reținînd împrejurările, oame-nii, întregul ceremonial extins la colectivitatea unui sat, a unui ținut, a unei zone. Studiul despre *Călușari* (E.p.l., 1969), sau textele din *Teatrul popular haiduceșc* (Minerva, 1974) au meritul observației adînci, repetată în timp, sigură și mai ales autentică.

Dar aceste ultime „Evocări ale unor spectacole, personaje și interpreți ai teatrului popular românesc”, cum își subintitulează volumul *Teatrul fără scenă* (Meridiane, 1981) sînt — cum observă și Ovidiu Papadima în prefață — triumful manierei septuagenarului specialist. Cîtim memoriile unui cercetător al teatrului popular, prin sutele de reprezentații la care a asistat. Nu sînt amintiri la întîmplare, ci amintiri structurate pe un indice de spectacole (aceasta, în absența, aproape generală, din folcloristica noas-

tră, a unui corpus de texte și a tipologiei teatrului popular), cuprinzînd mai ales zona moldavă care este păstrătoarea celor mai vechi și mai spectaculoase desfășurări teatrale.

Convins că teatrul popular „este o expresie originală, o formă aparte de exteriorizare a spiritualității țărănești...”, H. B. Oprișan reconstituie cadrul ceremonial al fiecărui obicei — *Brezaie, Viclei, Capre, Jianu, Steaua* etc. — cu amănunte de vestimentație, regie, text, rostire, participare obștească. Cartea încheie succinte micromonografiile sui-generis pentru fiecare fenomen de teatru țărănesc, cu erudite comentarii, privind filiația de motive, sau privind straturile socio-literare și teatrale ale unei reprezentații cu veche obîrșie.

În drumurile sale de cîteva decenii, la vremea sărbătorilor de iarnă sau a altor evenimente rurale, generatoare de „teatru fără scenă”, folcloristul a scris un *memorial* unic la noi pentru fenomenul observat. Nobilul său rost se înțelege din pasiunea cu care se dovedește vechimea teatrului popular și, prin ea, permanența milenară a satului românesc, în cadrele unor istorice coordonate spirituale.

Ionuț NICULESCU

Caiet de balet

Este al treilea an, de cînd, sub oblăduirea Operei Române din Iași, citiva entuziaști scot un așa-numit „caiet”, ce suplinește absența, din peisajul publicistic românesc, a unei reviste specializate în critica artei dansului.

Cum e și firesc, cele cîteva publicații (printre care și revista „Teatrul”), care găzduiesc, în paginile lor, consemnări ale unor evenimente coregrafice de talia premierelor sau a turneelor unor trupe de peste hotare, nu pot cuprinde întregul evantai al problemelor de creație, interpretare, educație și receptare, specifice acestui domeniu artistic. Caietul

de balet, în schimb, nu numai că furnizează, specialiștilor și publicului larg, o bogată informație, la zi, asupra fenomenului coregrafic românesc și mondial, zăbovind în cronici la unele spectacole mai interesante, dar pune la dispoziția cititorilor materiale capabile să-i familiarizeze cu elementele de structură și cu istoria dansului („Dicționar de balet”, rubrică semnată de Sergiu Anghel; „Istoria baletului românesc” de Viorel Cosma), să-i introducă în problematica învățămîntului coregrafic (Liana Tugearu), să le înfățișeze preocupările unor personalități artistice ale domeniului (interviuri sau medaioane ale unor coregrafi și balerini români: Floria Capsali, Roman Morawski, Eugen Mărcui, Béla Bálogh, Radu Ciucă — sau străini: Elena Guskina; dialoguri cu compozitorii baletelor contemporane românești:

Tudor Jarda), să le ofere o perspectivă asupra peisajului coregrafic național (Tea Preda, Emilia Enache). În afara celor amintite, semnează, în caietul de balet al Operei Române din Iași, și alți coregrafi (Tilde Urseanu), muzicologi (George Pascu), regizori (Dimitrie Tăbăcaru). Scrie de asemeni, mult și bine (de remarcat: o „istorie a Operei din Iași”, cronica la spectacolul cu *Peer Gynt*, panoramă manifestărilor de balet de la Budapesta), acela, din inițiativa căruia și prin a căruia strădanie, acest caiet apare: Dan Brezuleanu.

În pragul apariției celui de-al șaselea număr, ce coincide cu sărbătorirea unui sfert de veac de la înființarea Operei Române din Iași, să urăm acestei publicații viață lungă și darnică în împliniri!

L. V.